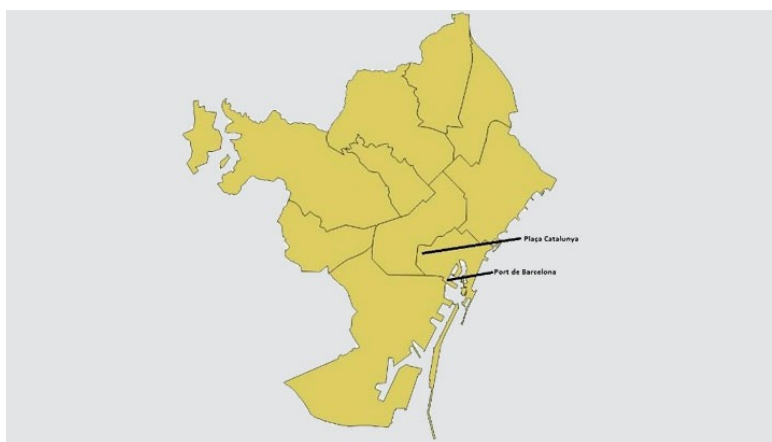

12/06/2020

Segregació i estructura espacial urbana a Barcelona

La convivència a Barcelona entre habitants de diferents ètnies genera segregació per diferència de renda; no per raons ètniques. Així ho mostra l'anàlisi exhaustiva de l'estructura espacial urbana de la ciutat que han dut a terme investigadors del departament d'Economia Aplicada de la UAB. Aquests han determinat, d'una banda, el desplaçament de grups amb un nivell adquisitiu baix cap a barris pobres, privats d'aconseguir una residència a llocs d'interès encarits per la gentrificació i, d'altra banda, l'educació com a via esperançadora per introduir aquest sector en l'espai "vetat" per motius econòmics.

Un dels trets característics de la ciutat de Barcelona és el fet de ser una de les destinacions preferents dels moviments de migració. L'evidència empírica confirma l'afirmació anterior, si considerem el flux de les primeres vagues d'immigrants durant els anys 50 i 60 i, seguidament, les primeres dècades del segle XXI, en què l'elevat flux d'immigrants internacionals han portat aquest col·lectiu a representar al voltant del 20% de la població de la ciutat.

L'experiència de ciutats dels Estats Units i europees revela que les ciutats multiètniques a

vegades pateixen problemes de segregació ètnica que afecten la cohabitació dels diferents grups de ciutadans. La premsa regularment informa de casos de desordres socials a les perifèries de les ciutats franceses o en els guetos dels Estats Units... llavors, què passa amb Barcelona? La cohabitació de l'elevat nombre de grups d'immigrants des dels diversos països crea les condicions per alimentar la segregació?

La hipòtesi inicial d'aquest estudi, utilitzant dades des del 1947 fins al 2011, és esbrinar si l'estructura urbana de Barcelona, així com la xarxa de transport urbà han estat els instruments que han sostingut la cohesió social i que han limitat la creació d'enclavaments ètnics. La lògica implica considerar el funcionament del mercat immobiliari urbà. Amb aquesta perspectiva, la renda i el cost per accedir a l'habitatge —sigui de compra o de lloguer— es determinen (addicionalment al nivell de renda) en funció de la distància de la localització de les propietats immobiliàries des d'un punt d'interès (normalment conegut com a Districte Central de Negocis, CBD pel seu acrònim anglès) vers el qual els individus expressen clares preferències per localitzar-s'hi. Aquesta dinàmica es corregeix amb l'existència d'un eficient sistema de transport urbà que garanteix un fàcil accés al CBD independentment del lloc de residència. Si això ocorre, és menys probable que els enclavaments ètnics es consolidin.

La nostra anàlisi identifica com a CBD Plaça Catalunya (com a alternativa al Port de Barcelona, per raons històriques). El nostre exercici empíric permet distingir, en les últimes dècades, la progressiva consolidació d'una tendència cap a la segregació associada a factors de renda o de nivell de qualificació del capital humà, més que no pas a factors ètnics. Aquests efectes generen un problema de gentrificació en algunes zones de la ciutat: ciutadans de renda baixa s'enfronten a una reducció considerable de l'estoc d'habitatges accessibles i, finalment, es veuen obligats a localitzar-se en alguns districtes urbans específics. Així mateix, els ciutadans de renda més elevada tenen accés exclusiu a una mena d'habitatges que queden fora de l'abast dels primers. Llavors, la voluntat per limitar o frenar la consolidació d'aquesta mena de segregació implica implementar polítiques públiques que redueixin la segregació per renda. Cal esmentar algunes idees com, per exemple, garantir l'àmplia accessibilitat a diferents graus d'educació per afavorir la (mateixa) possibilitat d'aconseguir alts nivells de formació de capital humà i, així, accedir a llocs de treball amb nivells de remuneració més alts. En la mateixa línia, serien oportunes altres iniciatives —en l'àmbit de districte— que impulsin la lliure entrada en el mercat laboral (amb les mateixes oportunitats) dels diferents col·lectius ciutadans.

Miquel-Àngel Garcia Lopez, Rosella Nicolini i José Luis Roig Sabaté

Departament d'Economia Aplicada.

Àrea d'Economia Aplicada.

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

MiquelAngel.Garcia@uab.cat, rosella.nicolini@uab.cat, JosepLuis.Roig@uab.cat

Referències

Garcia-Lopez, M.À, Nicolini, R., Roig, J.L. (2020). **Segregation and urban spatial structure in Barcelona**. *Papers in Regional Science*; 99(3), 749-772. <https://doi.org/10.1111/pirs.12484>

[View low-bandwidth version](#)